

ΚΕΙΜΕΝΟ**«Είναι στο χέρι σου»**

Το παρακάτω κείμενο είναι το δελτίο τύπου που δημοσιεύθηκε στον ιστότοπο www.synigoros.gr στις 29 Απριλίου 2010. Διασκευασμένο για τις ανάγκες της εξέτασης.

Με αυτό το κεντρικό σύνθημα διοργανώνονται φέτος εκδηλώσεις με αφορμή την 30ή Απριλίου, Παγκόσμια Ημέρα κατά της Σωματικής Τιμωρίας των Παιδιών στη Θεσσαλονίκη, από το Κέντρο Ενταξιακής Πολιτικής της Παιδαγωγικής Σχολής του ΑΠΘ, σε συνεργασία με το Δίκτυο για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά και τον Συνήγορο του Παιδιού. Στις εκδηλώσεις περιλαμβάνονται: εικαστικό εργαστήριο ευαισθητοποίησης, θεατρικά δρώμενα, έκθεση αφισών, εργαστήριο βιωματικής εμπειρίας για μαθητές, στρογγυλό τραπέζι με θέμα «Από τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών χωρίς βία σε μια κοινωνία χωρίς βία».

Παράλληλα, στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας, το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων διακίνησε Εγκύκλιο σε όλα τα σχολεία της χώρας με την οποία προτείνεται, την 30ή Απριλίου, οι δύο τελευταίες διδακτικές ώρες να αφιερωθούν σε εκδηλώσεις και εκπαιδευτικές δράσεις με το θέμα αυτό.

Οι φετινές εκδηλώσεις έρχονται σε συνέχεια παρόμοιων εκδηλώσεων, συζητήσεων στα σχολεία και επιμορφωτικών ημερίδων που διοργανώνονται τα τελευταία χρόνια από το Δίκτυο και τα μέλη του. Σκοπός των δράσεων αυτών είναι η ευαισθητοποίηση των παιδιών και κυρίως των γονέων και των εκπαιδευτικών, για τις αρνητικές συνέπειες της χρήσης βίας στη διαπαιδαγώγηση των παιδιών και τη διαιώνιση του κύκλου της βίας που συνεπάγεται.

Πρόσφατες έρευνες στην Ελλάδα δείχνουν ότι, παρά τη ρητή νομοθετική απαγόρευση της χρήσης της σωματικής τιμωρίας των παιδιών (ν. 3500/06, άρθρο 4), οι γονείς εξακολουθούν σε μεγάλο ποσοστό να την χρησιμοποιούν ως μέθοδο σωφρονισμού.

Το Δίκτυο για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας καλεί τους γονείς, τους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων, όλους τους επαγγελματίες που ασχολούνται με το παιδί και την οικογένεια, αλλά και τα ίδια τα παιδιά να δραστηριοποιηθούν ενάντια στη σωματική τιμωρία, να εναντιωθούν σ' αυτήν και να ενισχύσουν τη διάδοση τους μη βίαιης διαπαιδαγώγησής τους.

A1. Ποιος είναι ο βασικός στόχος για τον οποίο οργανώνονται οι δράσεις που περιγράφει το κείμενο, με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα κατά της Σωματικής Τιμωρίας των Παιδιών και ποιους αφορά; Να απαντήσεις σε 50-60 λέξεις.

A2. Στην πρώτη και στην τέταρτη παράγραφο του κειμένου ο συντάκτης του χρησιμοποιεί αντίστοιχα τα εισαγωγικά και την παρένθεση. Ποια είναι η λειτουργία τους μέσα στο κείμενο; -

A3. Σε εκδήλωση που γίνεται στο Δημαρχείο της περιοχής σου με θέμα την ενδοοικογενειακή βία συμμετέχεις ως εκπρόσωπος της μαθητικής κοινότητας του σχολείου σου. Σε εισήγηση 200-250 λέξεων να εκθέσεις τεκμηριωμένα τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι έφηβοι που βιώνουν αντίστοιχες συμπεριφορές και να διατυπώσεις συγκεκριμένες δράσεις/ενέργειες που πρέπει να γίνουν εκ μέρους του σχολείου και των αρμόδιων φορέων, για να τους βοηθήσεις.

Β. Λογοτεχνικό κείμενο

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΔΕΛΤΑ (1874-1941)

Πρώται ενθυμήσεις

Το κείμενο που ακολουθεί είναι απόσπασμα από τον πρώτο τόμο του αυτοβιογραφικού έργου της Πηνελόπης Δέλτα «Πρώτες ενθυμήσεις» (εκδ. Ερμής, 2008).

Θυμούμαι ένα μεσημεριανό γεύμα, πρέπει να ήμουν πολύ μικρή, όπου με σήκωσε από το τραπέζι ο πατέρας, με φώναξε κοντά του, και με το μεγάλο μαχαίρι που έκοβε το ροζμπίφ φοβέριζε πως θα μου κόψει το δάκτυλο. Είχα φάγει το νύχι μου, και το να τρώγει κανείς τα νύχια του ήταν, με το ψέμα, τα δύο πράγματα που αγρίευαν το περισσότερο τον πατέρα μας. Θυμούμαι το σηκωμένο μαχαίρι, τα σουρωμένα φρύδια του πατέρα, τα μαύρα του μάτια που βγάζαν φωτιές, τις στριγγλιές μου, και θυμάμαι ακόμα το αίσθημα του πανικού, που μου έκοψε τη φωνή σα νόμισα πως πέφτει το μαχαίρι στο αιχμαλωτισμένο μου δάχτυλο στο χέρι του πατέρα μου. Πώς «με συγχώρεσε» και γιατί, δε θυμούμαι πια. Θυμούμαι μόνο πως μου είπε να πάγω στη θέση μου και πως ήθελα να πάγω και δεν μπορούσα, τόσο έτρεμαν τα πόδια μου, και πως φοβόμουν που ήμουν κοντά του, και πάσχιζα να φύγω, και δεν μπορούσα. Και ύστερα θυμούμαι πως σκαρφάλωνα στην καρέγλα¹ μου και μου είπαν

να φάγω και δεν μπορούσα να καταπιώ, από τα αναφιλητά που μου ανέβαιναν όλην την ώρα. Και τα αδέλφια μου τα μεγάλα τρομαγμένα με κοίταζαν, κι εγώ ντρεπόμουν φοβερά.

Αυτό το φάγωμα των νυχιών στάθηκε αιτία να φάγω πολύ ξύλο. Ήμουν τόσο μικρή που δεν το θυμούμαι, όταν μ' έδειρε ο πατέρας μου με το καμτσί² του του αλόγου, και γέμισαν τα πόδια μου σπυριά. Μου το διηγήθηκε η μητέρα μου σα μεγάλωσα. [...]

1 καρέγλα: καρέκλα

2 καμτσί: καμτσίκι, μαστίγιο

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

B1. Χρησιμοποιώντας κειμενικές αναφορές να χαρακτηρίσεις τον πατέρα της ηρωίδας.

B2. Ποιο ρηματικό πρόσωπο επιλέγεται ως κυρίαρχο για την αφήγηση της ιστορίας και πώς η επιλογή αυτή σχετίζεται με τα συναισθήματα που εκφράζει η ηρωίδα;

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα παραγωγής λόγου. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Η ηρωίδα αποδέχεται τη σωματική τιμωρία ως κάτι αυτονόητο. Σε ποιες στερεότυπες αντιλήψεις για τη συμπεριφορά των παιδιών και τον τρόπο διαπαιδαγώγησής τους εκείνης της εποχής θεωρεί πως ταιριάζει η αντίδραση της; Ποια θα ήταν η δική σου αντίδραση σε αντίστοιχη περίπτωση;

ή

2. Να γράψεις μια επιστολή της κόρης μετά την ενηλικίωσή της στον πατέρα με την οποία θα εκφράζει πόσο την πλήγωσε αυτή του η συμπεριφορά στη διάρκεια της παιδικής της ηλικίας.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ 14830**A1. (Μονάδες 15)**

Ο βασικός στόχος των δράσεων είναι κυρίως να αποτρέψουν γονείς και εκπαιδευτικούς από το να χρησιμοποιούν τη σωματική τιμωρία και τη βία ως μέσο διαπαιδαγώγησης και οριοθέτησης της συμπεριφοράς των παιδιών και να ευαισθητοποιήσουν τα ίδια τα παιδιά ενάντια στη χρήση βίας ως μέσο επιβολής, ώστε να μην την αναπαράγουν, αλλά να αντιδρούν σ' αυτήν.

A2. (Μονάδες 10)

1η παράγραφος: «Από τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών χωρίς βία σε μια κοινωνία χωρίς βία»: Τα εισαγωγικά χρησιμοποιούνται, για να δηλωθεί από τον συντάκτη ο τίτλος του θέματος συζήτησης για το στρογγυλό τραπέζι που αναφέρεται στις δράσεις.

4η παράγραφος: (ν. 3500/06, άρθρο 4): η παρένθεση αποτελεί διευκρίνιση του νόμου που απαγορεύει τη βία στα παιδιά και λειτουργεί ως απαραίτητο συμπλήρωμα της προηγούμενης φράσης «ρητή νομοθετική απαγόρευση», για όποιον επιθυμεί να ανατρέξει στον νόμο.

A3. (Μονάδες 25)**ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ**

Ως προς το επικοινωνιακό πλαίσιο (ομιλία) λαμβάνουμε υπόψη:

δομή: απαιτείται ανάλογη προσφώνηση και αποφώνηση π.χ. Αξιότιμε κ. Δήμαρχε, αξιότιμοι παρευρισκόμενοι, Κυρίες και κύριοι . . . / Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

ύφος: σοβαρό, επίσημο, επειδή πρόκειται για εκδήλωση του Δημάρχου και την παρακολουθούν και φορείς εξουσίας.

γλώσσα: αναφορική λειτουργία, γ' ενικό πρόσωπο, χρήση α' πληθυντικού προσώπου.

Ενδεικτικοί άξονες ανάλυσης:

α) Προβλήματα εφήβων που βιώνουν ενδοοικογενειακή βία:

- Ελλιπής αυτοεκτίμηση / αποστασιοποίηση από παρέες και σχολικές εκδηλώσεις / μειωμένη σχολική επίδοση → μοναξιά– περιθωριοποίηση.

- Κυριαρχία του φόβου που μπορεί να οδηγήσει τον έφηβο στο να το σκάσει από το σπίτι και να μπλέξει σε παράνομες δραστηριότητες ή παρέες για να επιβιώσει.

- Αναπτυγμένο αίσθημα ντροπής, ανικανότητας ή θυμού, καθώς αισθάνεται την αδυναμία αντίδρασης → ψυχικά τραύματα / αναπαραγωγή βίας στο φιλικό ή σχολικό περιβάλλον (εκφοβισμός άλλων παιδιών).

β) Δράσεις και ενέργειες για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας:

- προγράμματα ενημέρωσης στα σχολεία (ομιλίες, εκπαιδευτικές δράσεις, εργασίες παιδιών), ώστε τα παιδιά - θύματα να κατανοήσουν πως δεν φταίνε τα ίδια, να ενδυναμωθούν ψυχολογικά και να καταγγείλουν τη βία.

- εξειδικευμένες ομάδες συμβούλων, ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών θα πρέπει να επισκέπτονται σχολεία, με στόχο την προσέγγιση και στήριξη των παιδιών που τους ασκείται οικογενειακή βία.

- ψυχολογικές γραμμές τηλεφωνικής υποστήριξης και δομές φροντίδας για ανήλικους ή και για τον γονέα που υφίσταται τη βία, αν αποφασίσουν να φύγουν από το κακοποιητικό περιβάλλον.

- εκπαιδευτικά προγράμματα στα σχολεία για την οικογενειακή βία και τον εκφοβισμό / επιμορφώσεις γονέων, ώστε αφενός οι έφηβοι να κατανοήσουν πως δεν είναι ανεκτή η βία από οποιονδήποτε και να αντιστέκονται στην κουλτούρα της βίας που συχνά προβάλλεται από τα ΜΜΕ, αφετέρου οι γονείς να συνειδητοποιήσουν πως η βία (λεκτική, ψυχολογική, σωματική) μόνο ζημία μπορεί να επιφέρει στην προσωπικότητα του παιδιού τους.

B1. Ο πατέρας της ηρωίδας είναι ένας άνθρωπος αυστηρός και σκληρός. Δεν διστάζει να τρομοκρατήσει την κόρη του και τα άλλα παιδιά του με την απειλή ακρωτηριασμού ή να τα τιμωρήσει με ξύλο «και με το μεγάλο μαχαίρι . . . φοβέριζε πως θα μου κόψει το δάκτυλο / το φάγωμα των νυχιών . . . να φάω πολύ ξύλο», για να διδάξει κάποιους κανόνες ευπρέπειας και σωστής εμφάνισης. Είναι απωθητικός και τρομακτικός για το παιδί του, «που φοβόμουν που ήμουν κοντά του» το οποίο τον τρέμει σε σημείο που δεν μπορεί να λειτουργήσει φυσιολογικά, όταν είναι δίπλα του «μου είπαν να φάγω και δεν μπορούσα . . . μου ανέβαιναν όλην την ώρα».

B2. Το ρηματικό πρόσωπο που επιλέγεται από την αφηγήτρια, που δείχνει να αφηγείται μέσω της κεντρικής ηρωίδας μια δική της ιστορία, είναι κυρίως το α΄ ενικό «Θυμούμαι ένα μεσημεριανό / Είχα φάγει το νύχι μου / δεν μπορούσα». Αυτό είναι απολύτως κατανοητό, επειδή στο κείμενο με την μορφή της τραυματικής, βιωμένης προσωπικής εμπειρίας η μικρή ηρωίδα θυμάται όλα τα συναισθήματα τρόμου και απόγνωσης, καθώς και ντροπής για την ανεπάρκειά της που της προκαλούσε η απίστευτη σκληρότητα και αυστηρότητα του πατέρα της, και μάλιστα για θέματα μηδαμινής σημασίας. Ο λόγος γίνεται έτσι εξομολογητικός και ο αναγνώστης συμπάσχει με το μικρό και ανήμπορο παιδί.

B3. 1. Σε παλαιότερες εποχές τα παιδιά δεν θεωρούνταν ίσως άξια ιδιαίτερης προσοχής ή ιδιαίτερου τρόπου προσέγγισης, όταν επρόκειτο να διαπαιδαγωγηθούν. Θεωρούσαν όλοι πως όφειλαν να είναι απόλυτα υπάκουα και να δέχονται αδιαμαρτύρητα οποιαδήποτε τιμωρία, όσο σκληρή κι αν είναι αυτή «Και τα αδέλφια μου τα μεγάλα τρομαγμένα με κοίταζαν, κι εγώ ντρεπόμουν φοβερά». Ιδιαίτερα τα κορίτσια έπρεπε να έχουν άψογη εμφάνιση και να αποφεύγουν οποιαδήποτε αταξία, που θα τα κακοχαρακτήριζε και στην οικογένεια τους και στην ευρύτερη κοινωνία «το να τρώγει κανείς τα νύχια του . . . αγρίευαν το περισσότερο τον πατέρα μας». Το ξύλο θεωρούνται απαραίτητη μέθοδος διαπαιδαγώγησης και κανείς δεν εξαιρούνταν, όσο μικρός και αδύναμος κι αν ήταν «με έδειρε με το καμτσί . . . σπυριά».

Σήμερα αυτά θεωρούνται απόλυτα ξεπερασμένες μέθοδοι αγωγής και επικίνδυνες για την ψυχολογική ισορροπία ενός παιδιού. Εγώ, αν βρισκόμουν στη θέση της ηρωίδας, θα αντιδρούσα έντονα, αρνούμενος / η να αποδεχτώ την τιμωρία, και θα ζητούσα τη βοήθεια της μητέρας ή των αδερφών μου και βέβαια θα είχα το θάρρος να απευθυνθώ στον πατέρα μου και να εκφράσω με τόλμη τα συναισθήματα μου και την απογοήτευση μου από αυτόν, που υποτίθεται ότι έπρεπε να με προστατεύει και να με αγαπάει.

Ή 2. Οποιαδήποτε επιλογή του/της μαθητή/τριας για το περιεχόμενο αυτής της επιστολής είναι αποδεκτό, εφόσον ο λόγος είναι δόκιμος και τηρούνται οι βασικές προϋποθέσεις του κειμενικού είδους της επιστολής (Ημερομηνία και τόπος πάνω δεξιά / προσφώνηση αριστερά π.χ. Αγαπητέ πατέρα, σας γράφω . . . / αποφώνηση: Με σεβασμό, η κόρη σας / ο γιος σας). Επίσης, χρειάζεται ο/η μαθητής/τρια να αξιοποιήσει στην επιστολή στοιχεία του λογοτεχνικού κειμένου

A. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ : Λέξεις-κλειδιά κειμένου (ενδεικτικές απαντήσεις):

1. Παγκόσμια Ημέρα κατά της Σωματικής Τιμωρίας των Παιδιών	10. εργαστήριο βιωματικής εμπειρίας
2. Θεσσαλονίκη	11. στρογγυλό τραπέζι
3. Κέντρο Ενταξιακής Πολιτικής της Παιδαγωγικής Σχολής του ΑΠΘ	12. διαπαιδαγώγηση χωρίς βία
4. Δίκτυο για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας στα Παιδιά	13. Υπουργείο Παιδείας
5. Συνήγορος του Παιδιού	14. Εγκύκλιος
6. εκδηλώσεις	15. εκπαιδευτικές δράσεις
7. εικαστικό εργαστήριο ευαισθητοποίησης	16. ευαισθητοποίηση
8. θεατρικά δρώμενα	17. γονείς
9. έκθεση αφισών	18. εκπαιδευτικοί
	19. κύκλος της βίας
	20. νομοθετική απαγόρευση (ν. 3500/06, άρθρο 4)
	21. σωματική τιμωρία
	22. μη βίαιη διαπαιδαγώγηση

Δραστηριότητες για την κατανόηση του κειμένου:**1. Ανάγνωση και Εντοπισμός Πληροφοριών****Δραστηριότητα:**

Δώστε στους μαθητές ερωτήσεις κατανόησης με στόχο τον εντοπισμό βασικών πληροφοριών του κειμένου.

Ερωτήσεις:

1. Ποιο είναι το κεντρικό σύνθημα των φετινών εκδηλώσεων;
Ενδεικτική απάντηση: «Είναι στο χέρι σου».
2. Ποιος φορέας διοργανώνει τις εκδηλώσεις στη Θεσσαλονίκη;
Ενδεικτική απάντηση: Το Κέντρο Ενταξιακής Πολιτικής της Παιδαγωγικής Σχολής του ΑΠΘ.
3. Ποια είναι η θεματολογία του στρογγυλού τραπεζιού που θα πραγματοποιηθεί;
Ενδεικτική απάντηση: «Από τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών χωρίς βία σε μια κοινωνία χωρίς βία».

2. Αναγνώριση Δράσεων**Δραστηριότητα:**

Οι μαθητές καλούνται να καταγράψουν όλες τις δράσεις που αναφέρονται στο κείμενο.

Ενδεικτική απάντηση:

- Εικαστικό εργαστήριο ευαισθητοποίησης.
- Θεατρικά δρώμενα.
- Έκθεση αφισών.
- Εργαστήριο βιωματικής εμπειρίας.

- Στρογγυλό τραπέζι.
 - Εκδηλώσεις και εκπαιδευτικές δράσεις στα σχολεία.
-

3. Κριτική Σκέψη: Συζήτηση

Δραστηριότητα:

Προκαλέστε συζήτηση στην τάξη για να αναπτύξουν οι μαθητές την κριτική τους σκέψη.

Ερώτηση:

Γιατί πιστεύετε ότι η χρήση σωματικής τιμωρίας στη διαπαιδαγώγηση των παιδιών μπορεί να είναι επιζήμια;

Ενδεικτική απάντηση:

- Μπορεί να οδηγήσει σε ψυχολογικά τραύματα στα παιδιά.
 - Ενισχύει τη διαιώνιση του κύκλου της βίας.
 - Υπονομεύει τη σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ παιδιού και γονέα/εκπαιδευτικού.
-

4. Δημιουργία Αφίσας

Δραστηριότητα:

Ζητήστε από τους μαθητές να δημιουργήσουν μια αφίσα για την Παγκόσμια Ημέρα κατά της Σωματικής Τιμωρίας των Παιδιών.

Οδηγίες:

- Χρησιμοποιήστε το σύνθημα «Είναι στο χέρι σου».
- Συμπεριλάβετε δράσεις που προωθούν τη μη βίαιη διαπαιδαγώγηση.

Ενδεικτική απάντηση:

Μια αφίσα μπορεί να περιλαμβάνει ένα παιδί που χαμογελά, το σύνθημα «Είναι στο χέρι σου» και εικονίδια που δείχνουν δράσεις όπως ο διάλογος, η ενσυναίσθηση και η αγάπη.

5. Εφαρμογή Νόμου: Αναστοχασμός

Δραστηριότητα:

Οι μαθητές συζητούν το άρθρο 4 του ν. 3500/06 που απαγορεύει τη σωματική τιμωρία.

Ερώτηση:

Πώς θα μπορούσε να ενισχυθεί η εφαρμογή του νόμου αυτού στην ελληνική κοινωνία;

Ενδεικτική απάντηση:

- Με περισσότερες εκπαιδευτικές καμπάνιες για γονείς και εκπαιδευτικούς.
- Με συνεργασία σχολείων και κοινοτήτων για την ενημέρωση των πολιτών.
- Με αυστηρότερη εφαρμογή των νομικών συνεπειών.

Διδακτικό Σενάριο: «Είναι στο χέρι σου» – Με βάση την Ταξινόμηση του Bloom**Στόχοι:**

Με βάση την ταξινόμηση του Bloom, οι μαθητές θα:

1. **Αναγνωρίσουν** βασικές πληροφορίες από το κείμενο (Γνώση).
2. **Εξηγήσουν** τις ιδέες που παρουσιάζονται στο κείμενο (Κατανόηση).
3. **Εφαρμόσουν** τα δεδομένα σε νέες καταστάσεις (Εφαρμογή).
4. **Αναλύσουν** τις σχέσεις μεταξύ των παραγόντων του φαινομένου της σωματικής τιμωρίας (Ανάλυση).
5. **Αξιολογήσουν** τη σημασία των προτάσεων για τη μη βίαιη διαπαιδαγώγηση (Αξιολόγηση).
6. **Δημιουργήσουν** μια καμπάνια ευαισθητοποίησης (Δημιουργία).

Φάσεις Υλοποίησης**1. Εισαγωγή**

Χρόνος: 10 λεπτά

- **Δραστηριότητα:** Παρουσίαση της Παγκόσμιας Ημέρας κατά της Σωματικής Τιμωρίας των Παιδιών με σύντομη αναφορά στο πλαίσιο του κειμένου.
- **Ερώτηση εκκίνησης:** «Γιατί πιστεύετε ότι η σωματική τιμωρία εξακολουθεί να χρησιμοποιείται παρά τη νομοθεσία;»

2. Κύριο Μέρος

Χρόνος: 40 λεπτά

Γνώση (Remembering)

- **Ερώτηση:** «Ποιοι φορείς συμμετέχουν στις δράσεις που περιγράφονται στο κείμενο;»
- **Ενδεικτική απάντηση:** «Το Κέντρο Ενταξιακής Πολιτικής, το Δίκτυο για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Σωματικής Τιμωρίας, ο Συνήγορος του Παιδιού κ.ά.»

Κατανόηση (Understanding)

- **Ερώτηση:** «Ποιος είναι ο σκοπός των εκδηλώσεων και των δράσεων αυτών;»
- **Ενδεικτική απάντηση:** «Να ευαισθητοποιηθούν τα παιδιά, οι γονείς και οι εκπαιδευτικοί για τις αρνητικές συνέπειες της σωματικής τιμωρίας και να προωθηθεί η μη βίαιη διαπαιδαγώγηση.»

Εφαρμογή (Applying)

- **Δραστηριότητα:** Δημιουργήστε ένα σύνθημα ή ένα λογότυπο για την καμπάνια κατά της σωματικής τιμωρίας.

- **Ενδεικτική απάντηση:** «Μια αγκαλιά έχει περισσότερη δύναμη από μια σφαλιάρα.»

Ανάλυση (Analyzing)

- **Ερώτηση:** «Πώς συνδέονται οι έρευνες, η νομοθεσία και η εκπαίδευση στο θέμα της σωματικής τιμωρίας;»
- **Ενδεικτική απάντηση:** «Οι έρευνες δείχνουν ότι η σωματική τιμωρία παραμένει συχνή. Η νομοθεσία προσπαθεί να την απαγορεύσει, αλλά η εκπαίδευση είναι απαραίτητη για να αλλάξουν οι στάσεις και οι πρακτικές.»

Αξιολόγηση (Evaluating)

- **Ερώτηση:** «Πιστεύετε ότι οι δράσεις που περιγράφονται στο κείμενο είναι αρκετές για την καταπολέμηση της σωματικής τιμωρίας; Γιατί;»
- **Ενδεικτική απάντηση:** «Είναι σημαντικές, αλλά χρειάζεται μακροπρόθεσμη προσπάθεια και περισσότερη συμμετοχή από γονείς και εκπαιδευτικούς.»

Δημιουργία (Creating)

- **Δραστηριότητα:** Σχεδιάστε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την τάξη σας που θα προωθεί τη μη βίαιη διαπαιδαγώγηση.
- **Ενδεικτική απάντηση:** «Περιλαμβάνει δραστηριότητες όπως θεατρικό παιχνίδι, συζήτηση για τη βία και δημιουργία αφισών με θετικά μηνύματα.»

3. Κλείσιμο

Χρόνος: 10 λεπτά

- **Αναστοχασμός:** «Τι μάθαμε σήμερα για τη σωματική τιμωρία και τη μη βίαιη διαπαιδαγώγηση;»
- **Δραστηριότητα:** Συζήτηση σε κύκλο για την προσωπική ευθύνη του καθενός στο θέμα.

Αξιολόγηση

- **Γραπτή εργασία:** «Πώς θα εξηγούσατε σε έναν φίλο σας γιατί η σωματική τιμωρία είναι λάθος;»
- **Παρουσίαση:** Παρουσίαση των αφισών/συνθημάτων που δημιούργησαν οι μαθητές.

Θεατρικό Παιχνίδι: «Η Δύναμη της Μη Βίας»**Στόχος:**

Το θεατρικό παιχνίδι έχει ως στόχο την ευαισθητοποίηση των μαθητών για την ενδοοικογενειακή βία και τη σωματική τιμωρία, προάγοντας την ιδέα ότι η μη βία και η επικοινωνία χωρίς επιβολή εξουσίας είναι ο μόνος δρόμος για την υγιή ανάπτυξη των παιδιών.

Υλικά:

- Χαρτί και μαρκαδόροι για τη δημιουργία σκηνικών
- Στυλό και χαρτιά για τους ρόλους
- Χρονόμετρο (για τις ασκήσεις)

Προετοιμασία:

1. **Δημιουργία ομάδων:** Οι μαθητές χωρίζονται σε μικρές ομάδες των 4-5 ατόμων.
2. **Κατανομή ρόλων:** Κάθε ομάδα θα αναλάβει να παίξει μια σκηνή που σχετίζεται με την ενδοοικογενειακή βία και τη σωματική τιμωρία. Θα αναλάβουν ρόλους όπως γονείς, παιδιά, δάσκαλοι και άλλοι σχετικοί φορείς.

Φάσεις του Θεατρικού Παιχνιδιού:

1. Εισαγωγή στο Θέμα (10 λεπτά)

- **Σκοπός:** Να εξηγηθεί στους μαθητές το θέμα της ενδοοικογενειακής βίας και της σωματικής τιμωρίας, σύμφωνα με το κείμενο αναφοράς.
- **Δραστηριότητα:** Ο δάσκαλος διαβάζει αποσπάσματα από το κείμενο «Είναι στο χέρι σου» και εξηγεί τις βασικές έννοιες της σωματικής τιμωρίας και της βίας.
- **Ερώτηση εκκίνησης:** «Πώς νιώθουν τα παιδιά όταν βιώνουν σωματική τιμωρία;»

2. Σκηνές Ρόλων - Δημιουργία Θεατρικών Σκηνών (30 λεπτά)**A. Σκηνή 1: Η Σωματική Τιμωρία στο Σπίτι**

- **Σενάριο:** Ένα παιδί κάνει κάποιο λάθος (π.χ. δεν έπλυνε τα πιάτα) και ο γονιός αντιδρά με σωματική τιμωρία. Στο σκηνικό, το παιδί εκφράζει τα συναισθήματά του φόβου και της αδικίας, ενώ ο γονιός είναι θυμωμένος και προσπαθεί να διδάξει με το "σωστό" τρόπο.
- **Σκοπός:** Να αναδειχθούν τα αρνητικά αποτελέσματα της σωματικής τιμωρίας, όπως η αίσθηση ανασφάλειας και η ελλιπής επικοινωνία.
- **Δραστηριότητα:** Η ομάδα παίζει τη σκηνή και μετά συζητά για το πώς ένιωσαν οι χαρακτήρες και τι διαφορετικό θα μπορούσαν να κάνουν χωρίς τη βία.

B. Σκηνή 2: Ο Δάσκαλος Παρεμβαίνει

- **Σενάριο:** Στο σχολείο, ο δάσκαλος ζητά από τα παιδιά να εκφράσουν τα συναισθήματά τους γύρω από τη βία και τη σωματική τιμωρία. Το παιδί που έχει βιώσει την τιμωρία μοιράζεται

την εμπειρία του και προσπαθεί να βρει έναν τρόπο για να εκφράσει τη δυσαρέσκεια του χωρίς φόβο.

- **Σκοπός:** Να δούμε πως η επικοινωνία και η υποστήριξη από άλλους (π.χ. δάσκαλοι ή φίλοι) μπορούν να βοηθήσουν στην αποφυγή της βίας.
- **Δραστηριότητα:** Παράσταση της σκηνής και συζήτηση για το πώς η υποστήριξη από ενήλικες μπορεί να αποτρέψει τη βία.

Γ. Σκηνή 3: Η Αλλαγή Σκέψης και Στρατηγικές Μη Βίας

- **Σενάριο:** Ο γονιός αναγνωρίζει το λάθος του και με τη βοήθεια του παιδιού, αποφασίζει να αναζητήσει άλλες μεθόδους διδασκαλίας και καθοδήγησης χωρίς βία. Ο γονιός και το παιδί δημιουργούν μαζί έναν «κώδικα επικοινωνίας» για την επίλυση των διαφορών τους.
- **Σκοπός:** Να αναδειχθεί η δύναμη της μη βίαιης διαπαιδαγώγησης και της συνεργασίας.
- **Δραστηριότητα:** Παράσταση της σκηνής και συζήτηση για το πώς μπορούμε να επιλύουμε τις διαφωνίες με σεβασμό και χωρίς βία.

3. Ανάλυση και Συζήτηση (15 λεπτά)

- **Σκοπός:** Οι μαθητές να κατανοήσουν τα μηνύματα του παιχνιδιού και να αναγνωρίσουν τη σημασία της μη βίαιης διαπαιδαγώγησης.
- **Δραστηριότητα:** Συζήτηση μετά το θεατρικό παιχνίδι για τις σκηνές και τα συναισθήματα που προκάλεσαν. Κάθε ομάδα εξηγεί γιατί διάλεξε συγκεκριμένες αντιδράσεις για τους χαρακτήρες της.
- **Ερωτήσεις για συζήτηση:**
 - «Πώς ένιωσαν τα παιδιά όταν χρησιμοποιήθηκε βία στη διαπαιδαγώγηση;»
 - «Ποιες άλλες μεθόδους θα μπορούσαν να είχαν χρησιμοποιήσει οι γονείς για να διδάξουν τα παιδιά τους;»
 - «Πώς μπορούμε να βοηθήσουμε τους φίλους μας αν αντιμετωπίζουν ενδοοικογενειακή βία;»

4. Συμπεράσματα και Ενέργειες (5 λεπτά)

- **Σκοπός:** Να κλείσει το παιχνίδι με μια θετική νότα για τις ενέργειες που μπορούμε να πάρουμε κατά της βίας.
- **Δραστηριότητα:** Οι μαθητές γράφουν σε ένα χαρτί τι μπορούν να κάνουν για να σταματήσουν την ενδοοικογενειακή βία και να βοηθήσουν άλλους στην καθημερινότητά τους.

Διευκρινιστικές Οδηγίες και Πιθανές Απαντήσεις για την Δραστηριότητα «Η Δύναμη της Μη Βίας»

1. Εισαγωγή στο Θέμα (10 λεπτά)

- **Οδηγίες για τον Δάσκαλο:**

- ο Διαβάστε αποσπάσματα από το κείμενο «Είναι στο χέρι σου» για να εισάγετε τους μαθητές στο θέμα της σωματικής τιμωρίας και της ενδοοικογενειακής βίας.
- ο Στη συνέχεια, εξηγήστε τις βασικές έννοιες της σωματικής τιμωρίας και της βίας, υπογραμμίζοντας τις συνέπειες που έχει αυτή η συμπεριφορά στη ζωή των παιδιών.
- ο Μπορείτε να αναφέρετε ότι η σωματική τιμωρία είναι νόμιμα απαγορευμένη, αλλά δυστυχώς εξακολουθεί να χρησιμοποιείται σε πολλές οικογένειες.

- **Ερώτηση εκκίνησης:** «Πώς νιώθουν τα παιδιά όταν βιώνουν σωματική τιμωρία;»

Πιθανές Απαντήσεις Μαθητών:

- ο Φοβούνται και νιώθουν αδικία.
- ο Νιώθουν ότι δεν τα αγαπούν οι γονείς τους.
- ο Αισθάνονται πόνο και ντροπή.
- ο Χάνουν την εμπιστοσύνη στους μεγάλους.

2. Σκηνές Ρόλων - Δημιουργία Θεατρικών Σκηνών (30 λεπτά)

Α. Σκηνή 1: Η Σωματική Τιμωρία στο Σπίτι

- **Οδηγίες για τους Μαθητές:**

- ο Δώστε στους μαθητές το σενάριο και κατευθύνετε τους να παίξουν τη σκηνή. Υπογραμμίστε ότι πρέπει να εκφράσουν τα συναισθήματα των χαρακτήρων τους με ειλικρίνεια.
- ο Ενθαρρύνετε τους να δείξουν τα αρνητικά συναισθήματα του παιδιού (φόβος, αδικία) και την ένταση του γονιού που προσπαθεί να τιμωρήσει.

- **Σκοπός της Δραστηριότητας:**

- ο Να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές πόσο αρνητικά επηρεάζει το παιδί η σωματική τιμωρία, προκαλώντας ανασφάλεια και ένταση.

Πιθανές Απαντήσεις από τη Συζήτηση μετά τη Σκηνή:

- **Πώς ένιωσαν οι χαρακτήρες:**

- ο Το παιδί μπορεί να ένιωσε αδικία, φόβο, απογοήτευση, ανασφάλεια.
- ο Ο γονιός μπορεί να ένιωσε θυμό ή απογοήτευση για το παιδί του, αλλά και άγνοια για το πώς να διδάξει με άλλον τρόπο.

- **Τι θα μπορούσαν να κάνουν χωρίς τη βία:**

- ο Ο γονιός θα μπορούσε να μιλήσει ήρεμα στο παιδί για το λάθος του και να του εξηγήσει τις συνέπειες της συμπεριφοράς του.

- ο Το παιδί θα μπορούσε να εκφράσει τα συναισθήματά του και να ζητήσει συγγνώμη χωρίς να φοβάται.

Β. Σκηνή 2: Ο Δάσκαλος Παρεμβαίνει

- **Οδηγίες για τους Μαθητές:**
 - ο Σε αυτήν τη σκηνή, ο δάσκαλος ζητά από τα παιδιά να εκφράσουν τα συναισθήματά τους για τη βία.
 - ο Τα παιδιά που έχουν βιώσει σωματική τιμωρία πρέπει να μιλήσουν για την εμπειρία τους με ασφάλεια και χωρίς φόβο, ενώ άλλοι μαθητές να προσφέρουν υποστήριξη.
- **Σκοπός της Δραστηριότητας:**
 - ο Να δείξουμε πώς η υποστήριξη από τον δάσκαλο ή άλλους ενήλικες μπορεί να βοηθήσει τα παιδιά να κατανοήσουν ότι η βία δεν είναι αποδεκτή και να τους δώσει την αυτοπεποίθηση να μιλήσουν.

Πιθανές Απαντήσεις από τη Συζήτηση μετά τη Σκηνή:

- **Πώς η υποστήριξη από ενήλικες μπορεί να αποτρέψει τη βία:**
 - ο Ο δάσκαλος μπορεί να προσφέρει έναν ασφαλή χώρο για να μιλήσουν τα παιδιά χωρίς φόβο τιμωρίας.
 - ο Οι μαθητές μπορούν να καταλάβουν ότι τα συναισθήματά τους είναι σημαντικά και ότι υπάρχει τρόπος να επιλυθούν τα προβλήματα χωρίς βία.

Γ. Σκηνή 3: Η Αλλαγή Σκέψης και Στρατηγικές Μη Βίας

- **Οδηγίες για τους Μαθητές:**
 - ο Ο γονιός αναγνωρίζει το λάθος του και με τη βοήθεια του παιδιού, αναζητούν τρόπους για να λύσουν τις διαφωνίες τους χωρίς να χρησιμοποιούν βία.
 - ο Δημιουργούν έναν «κώδικα επικοινωνίας» για την επίλυση των διαφορών τους.
- **Σκοπός της Δραστηριότητας:**
 - ο Να δείξουμε τη σημασία της συνεργασίας και της μη βίαιης διαπαιδαγώγησης για την επίλυση των προβλημάτων.

Πιθανές Απαντήσεις από τη Συζήτηση μετά τη Σκηνή:

- **Πώς μπορούμε να επιλύσουμε τις διαφωνίες χωρίς βία:**
 - ο Χρησιμοποιώντας τον διάλογο και την κατανόηση.
 - ο Με την εκμάθηση στρατηγικών ελέγχου θυμού και ψυχραιμίας.
 - ο Δημιουργώντας συμφωνίες για το πώς θα αντιμετωπίζουμε τις διαφορές με σεβασμό και αγάπη.

3. Ανάλυση και Συζήτηση (15 λεπτά)

- **Οδηγίες για τον Δάσκαλο:**

- ο Συζητήστε με τους μαθητές τις σκηνές και τις αντιδράσεις τους.
- ο Ζητήστε από κάθε ομάδα να εξηγήσει γιατί διάλεξε συγκεκριμένες αντιδράσεις για τους χαρακτήρες της.

Πιθανές Ερωτήσεις και Απαντήσεις:

- «Πώς ένιωσαν τα παιδιά όταν χρησιμοποιήθηκε βία στη διαπαιδαγώγηση;»
 - ο Φοβούνται, νιώθουν αδικία, δεν καταλαβαίνουν γιατί τιμωρούνται με αυτόν τον τρόπο.
- «Ποιες άλλες μεθόδους θα μπορούσαν να είχαν χρησιμοποιήσει οι γονείς για να διδάξουν τα παιδιά τους;»
 - ο Ο γονιός μπορεί να μιλήσει ήρεμα, να χρησιμοποιήσει τη συζήτηση, να αναθέσει ευθύνες και να ενισχύσει τη θετική συμπεριφορά με επιβραβεύσεις.
- «Πώς μπορούμε να βοηθήσουμε τους φίλους μας αν αντιμετωπίζουν ενδοοικογενειακή βία;»
 - ο Να τους ακούσουμε, να τους ενθαρρύνουμε να μιλήσουν σε έναν ενήλικα εμπιστοσύνης, να τους προσφέρουμε υποστήριξη χωρίς να τους κρίνουμε.

4. Συμπεράσματα και Ενέργειες (5 λεπτά)

- **Οδηγίες για τους Μαθητές:**

- ο Ζητήστε από τους μαθητές να γράψουν σε ένα χαρτί πώς θα μπορούσαν να συμβάλουν στην αποτροπή της ενδοοικογενειακής βίας στην καθημερινότητά τους.

Πιθανές Απαντήσεις:

- Να μιλήσουμε σε κάποιον ενήλικα εάν νιώθουμε ότι κάποιος χρειάζεται βοήθεια.
- Να ενισχύσουμε την επικοινωνία με τους γονείς μας και να τους ενθαρρύνουμε να είναι ήρεμοι.
- Να συμμετάσχουμε σε εκδηλώσεις ευαισθητοποίησης και να διαδώσουμε τη σημασία της μη βίας.

Δημιουργικό Διδακτικό Σενάριο: "Τιμωρία και Ενδοοικογενειακή Βία στην Οικογένεια"

Σκοπός: Ο σκοπός του σεναρίου είναι να ευαισθητοποιήσει τους μαθητές για τα ζητήματα της τιμωρίας και της ενδοοικογενειακής βίας, να αναδείξει τις συνέπειες αυτών των πρακτικών στην ψυχική και συναισθηματική υγεία των ατόμων και να τους ενθαρρύνει να σκέφτονται τρόπους για να δημιουργήσουν πιο υγιείς οικογενειακές σχέσεις βασισμένες στον σεβασμό και την κατανόηση.

Στόχοι:

1. Να κατανοήσουν οι μαθητές τις διαφορές μεταξύ θετικής καθοδήγησης και τιμωρίας στην οικογένεια.
2. Να αναγνωρίσουν τις συνέπειες της ενδοοικογενειακής βίας και να εντοπίσουν τις μορφές της.
3. Να συζητήσουν τρόπους διαχείρισης της σύγκρουσης στην οικογένεια χωρίς βία.
4. Να ενθαρρυνθούν να αναλάβουν πρωτοβουλίες για την προώθηση υγιών οικογενειακών σχέσεων.

Διαδικασία:

1. Εισαγωγή στο Θέμα (10 λεπτά):

- ο Εισαγωγική συζήτηση στην τάξη για την τιμωρία και την ενδοοικογενειακή βία. Ο δάσκαλος εξηγεί τι είναι η τιμωρία και ποιοι είναι οι διαφορετικοί τρόποι με τους οποίους αυτή εκδηλώνεται στην οικογένεια (λεκτική, σωματική, ψυχολογική).
- ο Ερωτήσεις: "Τι είναι τιμωρία;" και "Ποιες μορφές τιμωρίας έχετε παρατηρήσει στην καθημερινή ζωή;"
- ο Οι μαθητές καλούνται να μοιραστούν τις απόψεις τους και οι συζητήσεις οδηγούν στη διαφοροποίηση μεταξύ θετικής καθοδήγησης και τιμωρίας.

2. Ανάγνωση Κειμένου (10 λεπτά):

- ο Διανομή ενός σύντομου κειμένου που αναφέρεται στην ενδοοικογενειακή βία, τις συνέπειές της και τις διάφορες μορφές (λεκτική βία, ψυχολογική βία, σωματική βία).
- ο Οι μαθητές διαβάζουν το κείμενο και στη συνέχεια συζητούν τις εντυπώσεις τους.

3. Ομαδική Εργασία: Σενάριο Ρόλων (15 λεπτά):

- ο Χωρίστε την τάξη σε ομάδες των 4-5 ατόμων και αναθέστε τους διάφορους ρόλους (π.χ. γονείς, παιδί, εκπαιδευτικός, φίλος).
- ο Κάθε ομάδα πρέπει να δημιουργήσει ένα σύντομο σενάριο βασισμένο σε μια σύγκρουση στην οικογένεια που αφορά την τιμωρία ή την ενδοοικογενειακή βία, και να επιδείξει πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί η κατάσταση χωρίς χρήση βίας.
- ο Τα σενάρια παρουσιάζονται στην τάξη και συζητούνται οι τρόποι επίλυσης της σύγκρουσης.

4. Συζήτηση και Ανάλυση (15 λεπτά):

- ο Μετά τις παρουσιάσεις, ο δάσκαλος καθοδηγεί μια συζήτηση για τις συνέπειες της βίας στην οικογένεια και τη σημασία της επικοινωνίας και του σεβασμού για τη διαχείριση των συγκρούσεων.
- ο Ερωτήσεις για συζήτηση: "Ποιες είναι οι συνέπειες για το παιδί όταν χρησιμοποιείται σωματική ή ψυχολογική τιμωρία;" και "Ποιες άλλες λύσεις υπάρχουν για να λυθούν οι οικογενειακές συγκρούσεις χωρίς βία;"

5. Σύνθεση Κώδικα Συμπεριφοράς (10 λεπτά):

- ο Οι μαθητές δημιουργούν έναν "Κώδικα Συμπεριφοράς" για τη σωστή διαχείριση των οικογενειακών συγκρούσεων, ο οποίος βασίζεται σε αξίες όπως ο σεβασμός, η κατανόηση, η υπομονή και η επικοινωνία.
- ο Ενδεικτικοί κανόνες:
 - Μιλάμε πάντα με σεβασμό, ακόμα και όταν διαφωνούμε.
 - Δεν χρησιμοποιούμε σωματική ή ψυχολογική βία για να επιλύσουμε προβλήματα.
 - Προσπαθούμε να ακούμε και να κατανοούμε ο ένας τον άλλον.
 - Αν έχουμε πρόβλημα, ζητάμε βοήθεια από κάποιον μεγαλύτερο ή από έναν ειδικό.

Ενδεικτικές Απαντήσεις για τη Συζήτηση:

- **Για την τιμωρία:** "Η τιμωρία μπορεί να φαίνεται σαν λύση για τη στιγμή, αλλά δεν βοηθάει το παιδί να κατανοήσει το λάθος του. Εναλλακτικά, μπορούμε να συζητήσουμε με το παιδί και να του εξηγήσουμε γιατί αυτό που έκανε ήταν λάθος."
- **Για την ενδοοικογενειακή βία:** "Η ενδοοικογενειακή βία, είτε σωματική είτε ψυχολογική, έχει σοβαρές συνέπειες για το άτομο που τη βιώνει, όπως άγχη, φοβίες και μειωμένη αυτοεκτίμηση. Δεν είναι αποδεκτό και υπάρχουν τρόποι να επιλυθούν οι συγκρούσεις χωρίς βία."
- **Για την αντιμετώπιση συγκρούσεων:** "Είναι σημαντικό να διατηρούμε ήρεμο το μυαλό μας και να ακούμε τον άλλον. Η βία ποτέ δεν είναι λύση. Αντί για βία, μπορούμε να ζητήσουμε τη βοήθεια ενός ενήλικα ή να προσπαθήσουμε να κατανοήσουμε το πρόβλημα."

Αξιολόγηση: Η αξιολόγηση μπορεί να γίνει μέσω παρατήρησης της συμμετοχής των μαθητών στις δραστηριότητες και τις συζητήσεις. Επίσης, μπορεί να ζητηθεί από τους μαθητές να συγγράψουν ένα μικρό κείμενο ή να δημιουργήσουν μια αφίσα με τίτλο "Για μια οικογένεια χωρίς βία", προκειμένου να δείξουν την κατανόηση του θέματος.

Επέκταση: Αν υπάρχει χρόνος και ενδιαφέρον, μπορούν να πραγματοποιηθούν επιπλέον συζητήσεις ή δραστηριότητες που να περιλαμβάνουν συμβουλές για την επικοινωνία στην οικογένεια ή και την παρουσίαση θεμάτων σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία και την υποστήριξη των θυμάτων.